

РЕШЕНИЕ

№ 11

гр. Карлово, 11.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – КАРЛОВО, Ш-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на петнадесети декември през две хиляди двадесет и
трета година в следния състав:

Председател: Дарина Ил. Попова

при участието на секретаря Кристина Р. Шахънска
като разгледа докладваното от Дарина Ил. Попова Гражданско дело №
20235320100353 по описа за 2023 година

ПРОИЗВОДСТВОТО е по иск с правно основание член 26, ал.1 от
ЗЗД и насрещен с правно основание чл. 240 от ЗЗД вр. с чл. 79 и чл. 86 от
ЗЗД.

Ищецът Л. С. С. твърди, че бил страна по договор за потребителски
кредит № *** г., сключен с „К.“ ЕАД.

Съгласно сключения договор, ищецът трябвало да върне сума по
кредита в общ размер от 1225.76 лева, при предоставена сума в заем от
1000.00 лева. Посочен бил ГПР от 42.58%, ГЛП от 36.00% и срок на погасяване
на кредита - 13 вноски.

Съгласно чл.4.1 от договор за потребителски кредит № *** г.
ищецът следвало сключи договор за поръчителство с дружеството „А.Т.“
ЕООД, с цел да бъде обезпечен сключеният договор за кредит.

Ищецът сключи договор за поръчителство с „К.“ ЕАД, с цел да бъде
обезпечен, сключеният договор за кредит, като се задължил да плати на
поръчителя възнаграждение в размер на 802.12 лева.

Счита, че договор за потребителски кредит № *** г., сключен с „К.“
ЕАД е нищожен на основание чл. 26 ал.1 от ЗЗД, вр. с чл. 22 от ЗПК, вр.с
чл.11 и чл.19 ал. 4 от ЗПК, а в условията на евентуалност, че клаузата на
чл.4.1 от същия договор е нищожна на основание чл. 26 ал.1 пр.3 от ЗЗД,
както и на основание чл.26 ал.1 пр.2 вр. с чл.19 ал.4, от ЗПК и чл.143 от ЗЗП и
чл.146 от ЗЗП.

Счита, че договор за поръчителство от 16.03.2022 г., сключен с
ответника „А.Т.“ ЕООД е нищожен на основание чл. 26 ал.1 пр.3 от ЗЗД,

както и на основание чл.26 ал.1 пр.2 вр.с чл. 19 ал.4 от ЗПК и чл. 143 от ЗЗП, като съображенията му за това са следните:

На първо място, договор за потребителски кредит № *** г., сключен с „К.“ ЕАД, бил нищожен на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД вр. с чл.11 ал.1 и чл. 19, ал.4 от ЗПК вр. с чл.22 от ЗПК

Сключеният договор бил недействителен на специалните основания по чл. 22 от ЗПК. Съгласно чл.22 от ЗПК, във връзка с чл.11 ал.1 т.9 от ЗПК, договор за потребителски кредит е нищожен, ако не са посочени приложимият лихвен процент и условията за прилагането му. В случая в договора бил посочен годишен лихвен процент, но липсвали каквито и да е било условия за прилагането му. Липсвало изрично посочване дали лихвеният процент е фиксиран за целият срок за кредита, или е променлив. Нарушението било още по съществено, доколкото нито в договора, нито в погасителния план имало отбелязване какъв е общият размер на дължимата за срока на договора възнаградителна лихва и съотношението ѝ с главницата по кредита, както и таксата гаранция, за да може да се направи проверка дали посоченият лихвен процент отговаря на действително прилагания от заемодателя. Визираната неяснота съществено ограничавала правата на ищеца и била основание за недействителност на договор за потребителски кредит № *** г.

В чл. 11 ал. 1 т. 11 от ЗПК било предвидено, че в договора трябва да се съдържат условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването. В нашият случай имало погасителен план, но той изцяло не отговарял на чл. 11 ал. 1 т. 11 от ЗПК, в него липсвала задължителната информация по ЗПК. Доколкото в договор за потребителски кредит № *** г. и договор за гаранция била предвидена дължимостта на главница, договорна лихва, такса гарант, същите следвало да бъдат индивидуализирани, подробно посочени с оглед тяхната периодичност. Така претендираната сума по договор за потребителски кредит № *** г. и договор за поръчителство не била индивидуализирана по никакъв начин, не ставало ясно каква част от нея е главница, каква част е лихва и каква част е такса гарант, както и дали не се съдържа в нея и друга сума. Това не било сторено от кредитодателя, който се задоволил с посочване на обща дължимата сума, без да става ясно, какво точно се съдържа в тази обща сума. Това създава невъзможност за ищеца ми да разбере какви компоненти включват заплащаните от него вноски по погасителния план, как са изчислени и на каква база. Посоченото се явявало още едно самостоятелно основание за нищожност на договора за паричен заем.

Наред с това разпоредбата на чл.11 ал.1 т. 10 от ЗПК сочела, че договорът трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

Годишният процент на разходите следва да включва всички разходи на кредитната институция по отпускане и управление на кредита, както и възнаградителната лихва и се изчислява по специална формула. Спазването на това изчисление, давало информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора. В договор за потребителски кредит № *** г. била посочена само абсолютна стойност на ГПР. Липсвала ясно разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита (кои компоненти точно са включени в него и как се формира същият). Съобразно разпоредите на ЗПК, годишният процент на разходите изразявал общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Тоест, в посочената величина (бидейки глобален израз на всичко дължимо по кредита), следвало по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които последният ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. Доколкото била предвидена дължимостта на възнаграждение за поръчителство, не ставало ясно дали същото е включено в ГПР, изобщо нямало никаква информация какво точно е включено в процента на ГПР, дали е само лихвата, дали е лихва и други разходи, който е следвало да бъдат подробно описани. В случая, в договора за кредит яснота досежно тези обстоятелства липсвала. Следвало да се има предвид, че ГПР е величина, чийто алгоритъм е императивно заложен в ЗПК и приемането на методика, налагаща изчисляване на разходите по кредита по начин, различен от законовия, било недопустимо. Тези съставни елементи оставали неизвестни, при което се създавали предпоставки кредиторът да ги кумулира, завишавайки цената на ресурса. Не ставало ясно какво се включва в общите разходи за потребителя, настоящи или бъдещи, доколкото била предвидена дължимост и на неустойка. От изложеното не можело да се направи еднозначен извод, че разходите са включени при формиране на ГПР, нито че същите са изключени. Ето защо, не било ясно по какъв начин е формиран, неясни били както компонентите, така и математическият алгоритъм, по който се формира годишното оскъпяване на заема. След като кредиторът, при формиране цената на предоставения от него финансов ресурс, задавал допълнителни компоненти, които го оскъпяват, следвало по разбираем за потребителя начин да посочи какво точно е включено в тях. Именно и поради това, договор за потребителски кредит № *** г. бил нищожен поради неспазване на изискването на чл.11 ал.1 т.10 от ЗПК.

Наред с това, не било ясно посочената годишна лихва в договор за паричен заем как точно се съдържа и как е изчислена по отношение на общия ГПР. По този начин потребителят бил поставен в невъзможност да разбере какъв реално е процентът на оскъпяване на ползвания от него финансов продукт. За да бъде спазена разпоредбата на чл. 11 ал.1 т.10 от ЗПК, следвало в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения паричен заем представлява ГПР, но и изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които заемателя ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Поставянето на

заемателя в положение, за да разбере действителния размер на ГПР, да тълкува всяка една от клаузите в договора и да преценява дали тя създава задължение за допълнителна такса по паричния заем, невяклучена в ГПР, противоречало на изискването за яснота, въведено в чл.11 ал.1 т.10 от ЗПК.

На следващо място, съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразявал общите разходи по кредита за потребителя , настоящи и бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни , възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно §1 т.1 от ЗПК „Общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит; които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. С оглед цитираната разпоредба заплащането на сумата по договора за поръчителство следвало да бъде разглеждано като елемент от общия разход по кредита за потребителя, тъй като то било пряко свързано с договора за потребителския кредит, известно било на кредитора и се заплащало от потребителя. Сключването на договор за поръчителство бил въздигнат като елемент от сключването на договор за паричен заем, без когото последният не може да бъде сключен. Налице било заобикаляне на разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК като с уговорките за заплащане на допълнителни разходи по договора за поръчителство се нарушавало изискването ГПР да не бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута определ. с ПМС 426/2014 г.

При извършена справка в Търговския регистър по партидата на ответните страни се установявало, че същите са свързани лица, а именно, едноличен собственик на капитала на „А.Т.“ ЕООД е „К.“ АД. Основен предмет на дейност на ответника бил гаранционни сделки, каквато е процесната. Следва да се посочи, че печалбата на „А.Т.“ ЕООД, от извършената от него търговска дейност като поръчител, се разпределяла в полза на едноличния собственик „К.“ АД. С оглед това обстоятелство можело да се заключи, че със сключване на договора за поръчителство се целяло заобикаляне на чл.19 ал.4 ЗПК, като в договора за поръчителство се уговаряло възнаграждение, което впоследствие щяло да бъде разпределено като печалба на „К.“ АД. С договора за поръчителство не се целяло реално обезпечаване на договора за кредит, сключен с „К.“ АД, доколкото плащайки задължението на потребителя в полза на „К.“ АД кредиторът плащал вземането си сам на себе си. Със сключването на договор за поръчителство се целяло едно допълнително оскъпяване на договора за кредит, допълнително възнаграждение на кредитодателя, което било уговорено по друго правоотношение единствено с цел да се избегнат ограниченията на чл.19 ал.4 ЗПК, което от своя страна водело до недействителност на договора за кредит и договора за поръчителство.

Посочването в кредитния договор на размер на ГПР, който не бил реално прилагания в отношенията между страните представлявало заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д ал.1 и ал.2 т.1 от Закона за защита на потребителите. С преюдициално заключение по дело С-453/10 било прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл. 143 и сл.ЗЗП.

Съгласно чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влечала нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. В случая не била налице нито една от тези две хипотези - нищожната клауза на процесния договор за потребителски кредит № *** г. относно определянето на ГПР да бъде заместени по право от повелителни норми на закона, или че договорът за потребителски кредит би бил сключен и ако в него не е включена клаузата определяща ГПР, тъй като ГПР бил въведен като изрично изискване в чл. 11 ал.1 т. 10 от ЗПК. Предвид на това в случая не била приложима нормата на чл.26 ал.4 от ЗЗД и нищожността на посочената по-горе клауза на процесния договор обуславяла недействителността на целия договор. В случая следвало да бъде взета предвид и разпоредбата на чл.22 от ЗПК, която била приложима за процесното договорно правоотношение. Тази норма изрично посочвала, че когато не са спазени изискванията на конкретни разпоредби от закона, то договорът за потребителски кредит е изцяло недействителен, като между изчерпателно изброените са и тези по чл.11 ал.1 т. 10 от ЗПК - за определяне на ГПР. Въз основа на това договор за потребителски кредит № *** г. следвало да се прогласи за недействителен.

В условията на евентуалност, счита че клаузата на чл. 4 ал. 1 от договор за потребителски кредит № *** г., въз основа на която клауза е сключен договор за гаранция/поръчителство е нищожна на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД, чл.143 ал.1 и чл. 146 от ЗЗП, като съображенията за това са следните:

Така посоченият чл.4 ал. 1 от договора предвиждал, че за да бъде отпуснат кредит на ищеца е необходимо да сключи договор за поръчителство. Т.е. въз основа на чл. 4 ал. 1 от договора, ищецът бил длъжен да сключи договор за поръчителство, за да му бъде отпуснат кредит. Сключването на договор за поръчителство било въздигнато в условие за отпускането на кредита, което ако не бъде осъществено, нямало да бъде отпуснат последния. Посочената клауза водела до нееквивалентност на насрещните престации. Накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД било налице, когато се нарушава правен принцип, който може и да не е законодателно изрично формулиран, но спазването му е проведено чрез създаване на други разпоредби, част от действащото право. Такива били принципите на справедливостта, на добросъвестността в гражданските и търговските взаимоотношения и на предотвратяването на несправедливото облагодетелстване на някоя от страните, за сметка на другата. За да се приеме, че е налице нищожност, било необходимо да се установи значителна

липса на еквивалентност на насрещните престации или вземането на едната страна да е в размер, който чувствително надвишава насрещната престация, като това несъответствие цели обогатяване, а не само възмездяване, какъвто бил настоящият случай. С оглед тази конкретна преценка, се правел извод, че клаузата на чл.4 ал. 1 от договора за кредит е нищожна, доколкото с нея се задължавал ищецът ми да сключи договор за поръчителство, чието възнаграждение било в размер на 80% от отпусната сума. В тази връзка клаузата на чл.4 ал. 1 от договора за кредит, противоречала на добрите нрави.

Наред с това, клаузата на чл.4 ал. 1 от договор за кредит била нищожна като неравноправна по смисъла на чл. 143 от ЗЗП. Същата била във вреда на потребителя, не отговаряла на изискванията за добросъвестност и водела до неравновесие в правата на страните, като по този начин били в ущърб на ищеца като потребител (чл.143 ал.1 ЗЗП). Посочените по-горе клаузи не били формулирани по ясен и недвусмислен начин (чл.147 ал.1 ЗЗП) и разглеждани сами или в съвкупност с договора за гаранция (поръчителство) не позволявали на потребителя да прецени икономическите последици от сключване на договора - чл. 143 ал.2 т. 19 ЗЗП.

На следващо място, клаузата на чл.4 ал.1 от договор за кредит била нищожна на основание чл. 146 ал.1 от ЗЗП.

Съгласно чл.146 ал.1 от ЗЗП неравноправните клаузи в договорите били нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Счита, че клаузата на чл.4 ал. 1 от договор за кредит не се явявала индивидуално уговорена по смисъла на чл. 146 ал.2 ЗЗП. Видно от самия договор за кредит клаузата на чл.4 ал.1 била част от едни стандартни и бланкетни, отнапред изготвени условия на договора и кредитополучателите нямали възможност да влияят върху съдържанието им към момента на сключване на договора. В този смисъл - Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

По отношение на втория установителен иск, счита, че сключеният договор за предоставяне на поръчителство от 16.03.2022 г. сключен с ответника „А.Т.“ ЕООД е нищожен на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД, както и на основание чл.26 ал.1 пр.2 вр.с чл.19 ал.4 от ЗПК и чл.143 от ЗЗП, като съображенията за това са следните:

В правната доктрина и съдебна практика безспорно се приемало, че накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, пр. 3-о от ЗЗД е налице когато се нарушава правен принцип, било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. Такъв основен принцип бил добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, била да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като ставало дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която бил прокаран този принцип била чл. 289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намирали приложение - чл.8 ал.2 и чл.9 от ЗЗД. Според задължителната практика на ВКС, преценката дали е нарушен някой от посочените основни правни принципи се правела от съда във всеки конкретен случай, за да се даде отговор на въпроса дали уговореното от страните води до накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26 ал. 1 пр.

3 от ЗЗД.

Поради накърняването на принципа на „добри нрави“ по смисъла на чл. 26 ал.1 пр.3 от ЗЗД се е достигало до значителна нееквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до злоупоставяне на интересите на ищеца с цел извличане на собствена изгода на кредитора.

Когато е налице явна не еквивалентност между предоставената услуга и уговорената цена, се нарушавал принципът на добросъвестност при участие в облигационните отношения.

В настоящият случай такава нееквивалентност между престациите била налице, тъй като сумата която се претендирала чрез него била в размер на 802.12 лева и съставлява допълнителна сума, представляваща над 80% от сумата на отпуснатия кредит от 1000.00 лева. По този начин безспорно се нарушавал принципа на добросъвестност и справедливост. Принципът на добросъвестността бил застъпен в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, била да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата.

Отделно от това, сумата от 802.12 лева се заплащала без кредитополучателят да получава нищо насреща, напротив същият бил принуден да сключи договор за предоставяне на поръчителство и то с предварително избрано от заемателя дружество, за да му бъде отпуснат кредит. Т.е. чрез договора за предоставяне на поръчителство се стигало единствено и само до увеличаване на дължимата сума с над 80%, без каквато и да е насрещна престация.

На следващо място, договор за поръчителство от 16.03.2022 г., сключен с ответника „А.Т.“ ЕООД бил нищожен поради това, че се стигало до нарушаване на нормативно предвидения размер на ГПР и заобикаляне на закона на основание чл.26 ал.1 пр.2 от ЗЗД, вр. чл.19 ал.4 от ЗПК.

В настоящия случай, възнаграждението което следвало да се заплати по договор за предоставяне на поръчителство в размер на 802.12 лева, следвало да бъде отразено в определение ГПР. По-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Така уговореното възнаграждение по договор за предоставяне на поръчителство по своята същност представлява разход по кредита, който е бил известен и е следвало да бъде включен в ГПР.

Сочи основания за нищожност поради факта, че двете ответни дружества са свързани лица.

На последно място счита, че договор за поръчителство с дружеството „А.Т.“ ЕООД е недействителен на основание чл.143 ал.1 и ал.2 т.19 от ЗЗП, тъй като същият е във вреда на потребителя и не отговаря на изискванията за добросъвестност и справедливост, и води до неравновесие в правата на страните, като по този начин е в ущърб на ищеца като потребител (чл.143 ал.1 ЗЗП). Същият не бил разбираем и не позволявал на потребителя да прецени икономическите последици от сключване на договора - чл. 143

ал.2 т. 19 от ЗЗП.

МОЛИ съда да постанови решение, с което

- да прогласи нищожността на договор за потребителски кредит № *** г., сключен между „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я. и Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ ***

- в условията на евентуалност, да прогласи нищожността на клаузата по клаузата на чл.4.1 от договор за потребителски кредит № *** г., сключен между „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я. и Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ ***;

- да прогласи нищожността на договор за поръчителство от 16.03.2022 г., сключен между „А.Т.“ ЕООД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от управителя И.М.Ш. и Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ ***.

Претендира за разноските по делото.

Ответникът „А.Т.“ ЕООД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от управителя И.М.Ш. оспорва иска като недопустим и неоснователен.

Ответникът „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я., оспорва иска като неоснователен. Излага съображения, че договорът за потребителски кредит, респективно – клаузата, съдържаща условие за сключване на договор за поръчителство, не са нищожни. Сочи, че по процесния договор е постъпило само едно плащане в размер на 338.00 лева, на дата 02.06.2022 г.

НА ОСНОВАНИЕ чл. 211 от ГПК по делото е приет за съвместно разглеждане насрещен иск, предявен от „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я. за осъждането на Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ *** да заплати: сумата от сумата от 567.63 лева, представляваща падежирала главница за периода от 31.09.2022 г. до 31.03.2023 г. по договор за потребителски кредит № *** г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата претенция до окончателното погасяване на задължението.

В условията на евентуалност, и в случай, че искът на Л. С. С. с ЕГН ***** против „К.“ ЕАД бъде уважен, на основание чл. 23 ЗПК, моли да осъди Л. С. С., с ЕГН ***** с адрес: гр. К., ул. „Г.К.“, ***, ***, ***, *** да заплати на „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: гр. С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, сумата от 662.00 лева главница, представляваща остатъка от чистата стойност на кредита

(главница) по договор за потребителски кредит № *** г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата претенция до окончателното погасяване на задължението.

Претендира за разносните по делото.

ПРЕПИС от насрещната искова молба и доказателствата са връчени на ищеца (ответник по насрещния иск) като в срока по чл. 131 от ГПК е постъпил писмен отговор, в който се сочи, че ответникът по насрещния иск с поведението си не е дал повод за предявяването му. Претендира се разсрочване на плащанията по сумата, ако съдът счете иска за основателен.

От събраните по делото доказателства и във връзка със становищата на страните, съдът намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Не се спори и се установява от представените писмени доказателства – договор за потребителски кредит № *** г., сключен между ищеца и „К.“ ЕАД, договор за предоставяна поръчителство от 16.03.2022 г., сключен между ищеца и ответника „А.Т.“ ЕООД, че ищецът като кредитополучател и ответникът „К.“ ЕАД като кредитор са сключили договор за кредит по силата на който ответникът като кредитор е предоставил на ищеца заем в размер на 1000 лева. Ищецът е следвало да върне заетата сума на 13 месечни погасителни вноски, подробно посочени в погасителния план – част от приложение № 1 към договора. Първата падежна дата е уговорена на 30.04.2022 г. а последната на 30.04.2023 г. представен е и обединен погасителен план, в който е посочен общ размер на вноските от 160.89 лева месечно.

Страните са уговорили лихвен процент по кредита в размер на 36% (не е посочено дали това е на годишна база) и ГПР – 42.58%. Посочена е обща сума за връщане в размер на 1225.76 лева. В клаузата на чл. 4 ал.1 от договора за кредит за уговорени алтернативно два вида обезпечения – банкова гаранция, съгласно общите условия или сключване на договор за поръчителство с одобрено от кредитора юридическо лице, който договор ще бъде сключен в срок от 48 часа от подаване на заявлението. В ал.2 е уговорено, че ако заемателят не предостави обезпечението в уговорените по ал.1 срокове, ще се счита, че заявлението не е одобрено от кредитора.

В клаузата на чл. 1 ал.2 от договора за предоставяне на поръчителство от 16.03.2022 г. ищецът се е задължил да заплати на втория ответник възнаграждение, а в раздел I- на приложение № 1 към този договор е посочено, че дължимото възнаграждение за поръчителство е в размер на 802.12 лева, платимо на месечни вноски с падежи, съвпадащи с падежите по договора за кредит, а начина на плащането му, уговорен в чл. 8 ал.4 от договора е посочен по следния начин: по банкова сметка на поръчителя (непосочена в договора), или по банкова сметка на кредитора, която е изрично посочена с номер и банка. Ищецът признава получаването на сумата от кредитора.

Първоначалният ищец не оспорва твърдението, че по процесния договор е заплатена сума в размер на 338 лева.

Други доказателства от значение за правния спор не са ангажирани

и страните не спорят по фактите.

ОТНОСНО исовете за нищожност на договорите:

Съгласно разпоредбата на чл. 26 ал.1 ЗЗД нищожни са договорите, които противоречат на закона или го заобикалят, както и договорите, които накърняват добрите нрави, включително и договорите върху неоткрити наследства. По отношение на действителността на договорите за потребителски кредит, приложима е специалната разпоредба на чл. 22 от ЗПК. В случая кредитополучателят има качество на потребител по смисъла на §13 т.1 ДР на ЗЗП вр. чл. 9, ал. 2 ЗПК, а ответникът „К.“ ЕАД, качеството на търговец по смисъла на §13 т.2 ДР на ЗЗП.

Предмет на разглеждане исове с правно основание чл. 26 ал.1 пр. III от ЗЗД и наведеното в тази връзка основание за нищожност на целия договора, като съдържащ неравноправни каузи.

Когато са предявени исове за недействителност на сделка, начинът на съединяването на исовете или репликите не зависи от волята на ищеца. Каквато и поредност, и каквото и съотношение да е посочил ищецът, всички исове и реплики са предявени в условията евентуалност, тъй като никоя сделка не може да бъде нищожна на повече от едно основание нито е възможно едновременно тя да е нищожна и да подлежи на унищожение, и наред с това да съществува някаква форма на относителна или висяща недействителност. Във всички случаи съдът е длъжен да разгледа първо основанията на нищожност, подредени според тежестта на порока: от най-тежкия – противоречие на закона, към по-леките, в конкретния случай – противоречие с добрите нрави. Предвид изложеното, първо следва да бъде разгледано възражението за нищожност на договора за кредит и договора за възлагане на поръчителство, поради противоречието му с чл. 11 ал.1 т.9 от ЗПК и чл. 19 ал.4 от ЗПК.

Предмет на разглеждане в настоящото производство е действителността на клаузата предвиждаща, задължение за предоставяне на поръчителство, както и въведеното заплащане на поръчител с договора за възлагането му.

Накърняването на добрите нрави по смисъла на чл. 26 ал.1 пр.3-о от ЗЗД е налице, когато се нарушава правен принцип, било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби, какъвто принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения. Основната цел на спазването му е предотвратяване на несправедливото облагодетелстване на една от страните в договорните отношения. В конкретния случай сделката е търговска, но намират приложение общите разпоредби на ЗЗД. Когато е накърнен принципът на добрите нрави, се достига до значителна нееквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до zlepоставяне на интересите на длъжника с цел извличане на собствена изгода на кредитора.

Съдът приема, че процесните договор за кредит и договор за възлагане на поръчителство са недействителни поради противоречие с добрите нрави, доколкото първият съдържа неравноправна клауза в частта относно начина, по който е уговорено поръчителството по договора, а вторият се явява сключен с единствената цел - установяване на допълнително

задължение за длъжника. Свободата на договаряне не може да бъде използвана за неоснователно обогатяване на едната страна по правоотношението за сметка на другата или да води до нарушаване на други правни принципи, в т.ч. този на добрите нрави – правоотношенията следва да се сключват при спазване на общоприетите и неписани правила на добросъвестност. До нарушаване на този принцип се стига, когато икономически по-силната страна упражнява репресия спрямо икономически по-слабата страна, поставяйки „допълнителни условия“ за сключване на договора, на които придава привидно доброволен характер и привидно право на избор, каквато се установява да е процесната хипотеза. В процесния случай, чрез поставяне на практически неизпълними условия за обезпечаване на договора за заем, чрез банкова гаранция, длъжникът на практика е задължен да се ползва от опцията за възмездно поръчителство, чрез сключване на договор за поръчителство със свързано с кредитора лице, по силата на който заплаща възнаграждение в размер по-голям от възнаграждението (печалбата), което дължи на кредитора по договора за заем. Налице е допълнителното обогатяване на кредитора за сметка на длъжника, което противоречи на добрите нрави и води до извода за нищожност на двата договора. Следва да се отбележи факта, че и в двата договора е посочен един и същ номер на банкова сметка, по която кредитополучателя или клиента по договора за поръчителство следва да заплаща договорените суми. По този начин, в разрез с нормите на добросъвестността, е установено допълнително възнаграждение в полза на заемодателя. В случая търговецът, който е икономически по-силната страна в правоотношението, се е възползвал от своето правно положение, като е осигурил допълнително възнаграждение в своя полза, чрез осигуряване на поръчител срещу възнаграждение. Отделно от това стои и факта, че се касае за свързани лица по смисъла на ТЗ. Кредитополучателят е икономически по-слабият субект на правоотношението, за когото практически липсва каквато и да било свобода да договаря условията, при които ответника да му предостави поръчителство. В същото време поръчителят по договора, който е и икономически по-силният субект, разполага и със защитата на чл. 143, ал. 1 ЗЗД, която му дава възможност да иска от длъжника главницата, лихвите и разноските, които е платил, както и законна лихва върху платените суми от датата на плащането. Т. е. поетият от поръчителя риск при предоставянето на поръчителство е напълно покрит от предвидената законова защита, а размерът на уговореното възнаграждение за предоставянето на поръчителство, е абсолютно необоснован и несъответен на този риск. Въпреки че договорът за кредит и договорът за поръчителство формално представляват самостоятелни договори, двата договора следва да се разглеждат като едно цяло. Тази обвързаност се установява от уговорката за необходимост от предоставяне на обезпечение, без друга възможна алтернатива, чрез сключване на договор за поръчителство на кредитополучателя с одобрено от кредитодателя юридическо лице – дружество-поръчител, сключването на договора за поръчителство в деня, в който е сключен самият договор за кредит, както и от факта, че дължимите суми по двата договора могат да бъдат заплащани по една и съща банкова сметка.

С оглед така установеното, съдът намира, че договорът противоречи

и на императивните разпоредби на чл. 19 ал.2 от ЗПК, доколкото кредитополучателят не може да установи действителният ГПР, и като се включи сумата за поръчителя към задължението, същият многократно би надвишил законоустановения размер. Посоченият в договора размер на ГПР не надвишава максимално предвидения по чл. 19 ал.4 от ЗПК, но не отразява действителния такъв, тъй като не включва един съществен разход по кредита – възнаграждението за поръчителя.

Поради изложеното исковите за прогласяване нищожността на двата оспорени договора следва да се уважат като основателни и доказани.

При уважаване на главния иск, съдът не следва да се произнася по евентуално съединения.

ОТНОСНО насрещния иск:

С оглед гореизложеното и предвид уважаването на иска, предявен от Л. С. С. за прогласяване нищожността на договор за потребителски кредит, претенцията на ищеца по насрещния иск - „К.“ ЕАД, за осъждане на ответника да заплати на договорно основание сумата 567.63 лева, представляваща падежирала главница за периода от 31.09.2022 г. до 31.03.2023 г. по договор за потребителски кредит № *** г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата претенция до окончателното погасяване на задължението, следва да се отхвърли като неоснователен поради липса на договорно правоотношение.

Ищецът е предявил при условията на евентуалност насрещен иск с правно основание чл. 23 от ЗПК – искът е предявен под условие, че първоначалния иск за нищожност на договора бъде уважен, и предвид факта, че съдът отхвърля главния насрещен иск, дължи произнасяне по този.

Съгласно разпоредбата на чл. 23 от ЗПК, когато договорът между страните е приет за недействителен, кредитополучателят връща само чистата стойност на кредита. Предвид факта, че съдът прие процесния договор за потребителски кредит за недействителен, потребителят следва да върне само чистата сума по кредита по правилата на неоснователното обогатяване, то насрещния иск се явява изцяло основателен. Ищецът претендира осъждане на ответника да заплати главницата по договора на основание чл. 23 от ЗЗП в размер на 662.00 лева главница, представляваща остатъка от чистата стойност на кредита (главница) по договор за потребителски кредит № *** г., като сочи плащане на сумата от 338 лева по този договор. Фактът на плащане не е спорен и е неизгоден за ищеца факт, доколкото доказването на плащания по договора е в тежест на ответника. Претендираната сума от 662 лева се явява разликата между предоставената в заем сума и доброволно платената от ответника, поради което искът следва да бъде уважен в пълния предявен размер, ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата претенция -24.04.2023 г. до окончателното погасяване на задължението.

ОТНОСНО разноските:

С оглед изходът от процеса и на основание чл. 78 ал.1 от ГПК следва да се осъди ответника „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център

„Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я. да заплати на ищеца Л. С. С. деловодни разноси съгласно приложения списък, както следва: 50 лева за заплатена държавна такса.

Следва, на основание чл. 78 ал.1 от ГПК да се осъди ответника по насрещния иск Л. С. С., да заплати на ищеца „К.“ ЕАД деловодни разноси по насрещния иск в размер на 50 лева за заплатена държавна такса по насрещния иск, както и възнаграждение на юрисконсулт, което съдът определя в размер на 200 лева на основание чл. 25 от Наредбата за заплащане на правната помощ.

При това положение разноските следва да се компенсират и да се осъди Л. С. С. да заплати на „К.“ ЕАД деловодни разноси в размер на 200 лева.

С оглед изходът от процеса и на основание чл. 78 ал.1 от ГПК следва да се осъди ответника „А.Т.“ ЕООД да заплати на ищеца деловодни разноси съгласно приложения списък, както следва: 50 лева за заплатена държавна такса.

Следва да се осъди всеки от ответниците да заплати на адв. Д. В. М. сумата от по 480 лева, представляваща адвокатско възнаграждение с включен ДДС за предоставена безплатна правна помощ на Л. С. С. по първоначалните иски.

Мотивиран от изложеното съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я., че договор за потребителски кредит № *** г., сключен с Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ *** е нищожен на основание чл. 26, ал.1 ЗЗД вр. с чл. 22 ЗПК вр. с чл. 11 и чл. 19 ал.4 ЗПК.

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на „А.Т.“ ЕООД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от управителя И.М.Ш., че договор за поръчителство от 16.03.2022 г., сключен с Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ *** е нищожен на основание чл. 26, ал.1, пр. II ЗЗД, чл. 19 ал.4 ЗПК и чл. 143, ал.1 ЗЗП.

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл. 79 ал.1 от ЗЗД, предявен от „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я. за осъждането на Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ *** да му заплати сумата 567.63 лева, представляваща падежирава главница за периода от 31.09.2022 г. до 31.03.2023 г. по договор за потребителски кредит № *** г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата претенция – 24.04.2023 г. до окончателното погасяване на задължението, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА, на основание чл. 23 от ЗЗП, Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ *** да заплати на „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я. сумата 662.00 лева главница, представляваща остатък от чистата стойност на кредита по договор за потребителски кредит № *** г., ВЕДНО със законната лихва върху главницата, считано от предявяване на иска – 24.04.2023 г. до окончателното погасяване на задължението.

ОСЪЖДА Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ *** да заплати на „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я., разноски по компенсация в размер на 200 (двеста) лева.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78 ал.1 от ГПК, „А.Т.“ ЕООД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от управителя И.М.Ш. да заплати на Л. С. С. с ЕГН ***** от град К., област П., улица „Г.К.“ *** деловодни разноски в размер на 50 (петдесет) лева.

ОСЪЖДА, на основание чл. 38 ал.2 от ЗА, „К.“ ЕАД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от изпълнителния директор С.Я. да заплати на адв. Д. В. М., персонален номер ***, с адрес на упражняване на дейността: гр. П., бул. „П.Ш.“ № *** адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство на Л. С. С. с ЕГН ***** от гр. К., ул. „Г.К.“ *** в размер на 480 (четиристотин и осемдесет) лева.

ОСЪЖДА, на основание чл. 38 ал.2 от ЗА, „А.Т.“ ЕООД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: град С., район „Т.“, бул. „В.“ № *** (***), ***, Бизнес център „Б.“, представлявано от управителя И.М.Ш. да заплати на адв. Д. В. М., персонален номер ***, с адрес на упражняване на дейността: гр. П., бул. „П.Ш.“ № *** адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство на Л. С. С. с ЕГН ***** от гр. К., ул. „Г.К.“ *** в размер на 480 (четиристотин и осемдесет) лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Окръжен съд Пловдив в двуседмичен срок от връчването му на страните.

К.Ш.

Съдия при Районен съд – Карлово: _____